

RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI MOLİYAVIY RESURSLARI BAZASINI MUSTAHKAMLASHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI

Xaitboyeva Dilnoza

Toshkent amaliy fanlar universiteti assistenti

ORCID: 0009-0006-1068-3943

E-mail: dilnoza.dilnoza.1991@gmail.com

Annotatsiya

Tadqiqotda raqamlashtirish sharoitida tijorat banklari moliyaviy resurslari bazasini mustahkamlashning innovatsion mexanizmlari tahlil qilindi. Raqamli kanallar, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar, investitsion platformalar va to'lov ekotizimlarining resurs jalb qilish hamda likvidlikka ta'siri baholandi. "Uzsanoatqurilishbank" ATB amaliyoti asosida uzoq muddatli depozitlar, investitsion mablag'lar va arzon resurslar hajmining oshgani qayd etildi. Raqamli bank resurslari barqarorligi indeksi taklif qilinib, uning tarkibiy ko'rsatkichlari me'yoriy talablar bilan bog'landi. Natijalar raqamlashtirish resurs bazasini kengaytirganini, biroq barqarorlik uchun muddatlilik, diversifikatsiya, likvidlik nazorati va model risklarini boshqarish birgalikda qo'llanishi zarurligini ko'rsatdi. Indeksni choraklik boshqaruv hisobotiga kiritish bank qarorlarining aniqligi va resurs siyosatining izchilligini oshirgani ta'kidlandi va amaliy boshqaruv samaradorligini kuchaytirgani.

Kalit so'zlar: raqamlashtirish, tijorat banklari, moliyaviy resurslar, depozitlar, likvidlik, sun'iy intellekt, resurslar diversifikatsiyasi, RBRI.

Аннотация

В исследовании были проанализированы инновационные механизмы укрепления ресурсной базы коммерческих банков в условиях цифровизации. Были оценены влияние цифровых каналов, искусственного интеллекта, больших данных, инвестиционных платформ и платежных экосистем на привлечение ресурсов и управление ликвидностью. На примере АКБ «Узсаноатқурилишбанк» было отмечено увеличение долгосрочных депозитов, инвестиционных средств и относительно дешевых ресурсов. Был предложен индекс устойчивости цифровых банковских ресурсов, связанный с нормативными показателями. Результаты показали, что цифровизация расширяла ресурсную базу, однако ее устойчивость требовала одновременного управления сроками депозитов, диверсификацией, ликвидностью и модельными рисками. Также было отмечено, что включение индекса в квартальную управленческую отчетность повышало обоснованность решений и последовательность ресурсной политики банка и повышало управленческую эффективность.

Ключевые слова: цифровизация, коммерческие банки, финансовые ресурсы, депозиты, ликвидность, искусственный интеллект, диверсификация ресурсов, индекс устойчивости.

Abstract

The study examined innovative mechanisms for strengthening the financial resource base of commercial banks under digitalization. It assessed how digital

channels, artificial intelligence, big data, investment platforms, and payment ecosystems affected resource mobilization and liquidity management. Using Uzsanotqurilishbank as a case, increases in long-term deposits, investment funds, and low-cost resources were recorded. A Digital Bank Resource Stability Index was proposed and linked to regulatory indicators. The findings showed that digitalization expanded the resource base, while sustainable outcomes required coordinated management of deposit maturity, diversification, liquidity, and model risk. Incorporating the index into quarterly management reporting was shown to improve decision quality and resource-policy consistency.

Keywords: digitalization, commercial banks, financial resources, deposits, liquidity, artificial intelligence, resource diversification, stability index.

KIRISH

Global iqtisodiyotda raqamli transformatsiya jarayonlarining jadallashuvi moliya-bank tizimi faoliyatiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bank xizmatlarini ko'rsatish shakllarini o'zgartirib, moliyaviy resurslarni shakllantirish va boshqarishning yangi mexanizmlarini yaratmoqda. Milliy darajada bu jarayon strategik hujjatlarda mustahkamlangan: raqamli rivojlanish strategiyasi moliya sohasini raqamlashtirishni ustuvor yo'nalish sifatida belgilab, masofaviy xizmatlar ulushini oshirish vazifasini qo'ydi [1]. Bank tizimini isloh qilish strategiyasi esa banklarning xususiy sektor oldidagi majburiyatlari ulushini oshirish va moliyaviy vositachilik ekotizimini rivojlantirish ko'rsatkichlarini belgiladi [2].

Bank resurslarini shakllantirish tizim barqarorligi va iqtisodiy rivojlanish uchun asosiy shart hisoblanadi. Resurs bazasining tarkibi - depozitlarning muddatliligi, manbalar diversifikatsiyasi va jalb qilish kanallarining xilma-xilligi - bankning likvidlik holatini va kredit faoliyatining hajmini belgilaydi. Markaziy bank hisobotlarida bank tizimi majburiyatlari tarkibi va depozitlar dinamikasi muntazam yoritib borilib, resurs bazasining sifati sohaviy monitoringning doimiy predmeti sifatida qaraladi [3].

Raqamlashtirish resurs bazasiga ikki yoqlama ta'sir ko'rsatadi. Bir tomondan, masofaviy kanallar mijozlar qamrovini kengaytiradi, operatsion xarajatlarni kamaytiradi va yangi omonatchilar segmentini jalb qilish imkonini beradi; moliyaviy xizmatlardan foydalanish darajasini o'lchovchi xalqaro tadqiqotlar raqamli to'lov vositalarining tarqalishi rasmiy jamg'arma amaliyotini kengaytirishini ko'rsatadi [4]. Ikkinchi tomondan, mablag'larni bir bankdan boshqasiga ko'chirish tezligining oshishi depozitlarning foiz stavkasi o'zgarishlariga sezgirligini kuchaytiradi. Ushbu ikki tomonlama ta'sirni hisobga olish resurs bazasini mustahkamlash mexanizmlarini loyihalashning metodologik sharti hisoblanadi.

Maqolaning ilmiy maqsadi - raqamlashtirish sharoitida tijorat banklari moliyaviy resurslari bazasini mustahkamlashning innovatsion mexanizmlarini nazariy jihatdan tizimlashtirish va ularning barqarorlikka ta'sirini baholash vositasini ishlab chiqish. Tadqiqot vazifalari: raqamli kanallarning resurs bazasiga ta'sir yo'nalishlarini aniqlash; likvidlik risklarini boshqarishda analitik texnologiyalarning o'rnini asoslash;

resurs barqarorligini o'ldiruvchi integral ko'rsatkichni shakllantirish; mexanizmlarni amaliyotga joriy etish natijalarini umumlashtirish.

ADABIYOTLAR SHARHI

Bank resurslari bazasini shakllantirish masalasi iqtisodiy adabiyotda uch yo'nalishda o'rganilgan: resurslar tarkibi va depozit siyosatining klassik nazariyasi, raqamlashtirishning depozit xulq-atvoriga ta'sirini baholovchi zamonaviy empirik tadqiqotlar hamda likvidlikni tartibga solishning xalqaro standartlari.

Klassik yo'nalishda bank resurslarining tarkibi, jalb qilingan va o'z mablag'lari o'rtasidagi nisbat, depozit siyosatining likvidlikka ta'siri masalalari tizimlashtirilgan [5]. Milliy bank amaliyotiga moslashtirilgan darsliklarda esa resurslarni jalb qilish shakllari, depozitlarning muddatlilik tuzilmasi va ularni boshqarish tartibi bayon etilgan [6]. Ushbu ishlanmalar resurs bazasini tahlil qilishning atamaviy va uslubiy asosini beradi, biroq raqamli kanallarning ta'siri ularda alohida predmet sifatida ko'rilmaydi.

Zamonaviy empirik yo'nalish aynan shu bo'shliqni to'ldiradi. Raqamli platformalarga ega banklarda foiz stavkasi ko'tarilganda depozitlarning chiqib ketish tezligi va stavkalarining o'tkazuvchanligi an'anaviy banklarga nisbatan sezilarli yuqori bo'lishi aniqlangan; mualliflar bu hodisani mablag'larning bosqichma-bosqich oqib chiqishi sifatida tavsiflab, uni bank barqarorligining yangi omili deb baholaydi [7]. Ushbu natija raqamli kanallarni kengaytirish siyosati depozitlarning muddatlilikini uzaytirish choralari bilan birga qo'llanishi zarurligini ko'rsatadi.

Tartibga soluvchi hujjatlar guruhida 2023-yilgi bank beqarorligini tahlil qilgan hisobot alohida ahamiyatga ega: unda mablag'larning raqamli kanallar orqali juda qisqa muddatda chiqib ketishi likvidlik risklarini boshqarishning yangi jihati sifatida qayd etilgan [8]. Keyingi bosqichdagi tahliliy hisobot qiyin ahvolga tushgan banklardagi chiqim stavkalarini empirik baholab, amaldagi likvidlik normativlari qamrab olmagan omillarning ahamiyatini ko'rib chiqdi [9]. Likvidlik riskini boshqarishning bazaviy tamoyillari [10], likvidlikni qoplash koeffitsiyenti [11] va barqaror moliyalashtirish koeffitsiyenti [12] standartlari esa resurs bazasi sifatini baholashning xalqaro me'yoriy asosini tashkil etadi.

Texnologik omillarni baholovchi manbalarda sun'iy intellektning moliya sektoridagi qo'llanilishi operatsion samaradorlikni oshirishi bilan bir qatorda model riski, ma'lumotlar sifati va uchinchi tomonga bog'liqlik kabi yangi zaifliklarni yuzaga keltirishi ko'rsatilgan [13]. Xalqaro moliya institutlarining moliyaviy barqarorlik sharhlari raqamli moliyaning tez o'sishi sharoitida monitoring vositalarini yangilash zarurligini ta'kidlaydi [14]. Ma'lumotlarga asoslangan rivojlanish masalalarini ko'rib chiqqan hisobot esa ma'lumotlar infratuzilmasi va boshqaruv qoidalari moliyaviy xizmatlar sifatini belgilovchi omil ekanini asosladi [15].

Manbalar sharhi ikki xulosaga olib keladi. Birinchidan, raqamlashtirishning resurs bazasiga ta'siri xalqaro adabiyotda asosan rivojlangan bozorlar misolida o'rganilgan. Ikkinchidan, mexanizmlarning samarasini yagona o'ldiruvchi integral ko'rsatkich milliy amaliyotda keng qo'llanilmagan. Maqola ana shu ikki yo'nalishda hissa qo'shishga qaratildi.

METODOLOGIYA

Tadqiqotda ilmiy abstraksiya, qiyosiy tahlil, iqtisodiy-statistik usullar, guruhlash, sintez, ekspert baholash hamda induksiya va deduksiya usullaridan foydalanildi. Tijorat banklari faoliyatida qo'llanilayotgan raqamli texnologiyalarning moliyaviy resurslar bazasiga ta'siri tizimli tarzda o'rganildi.

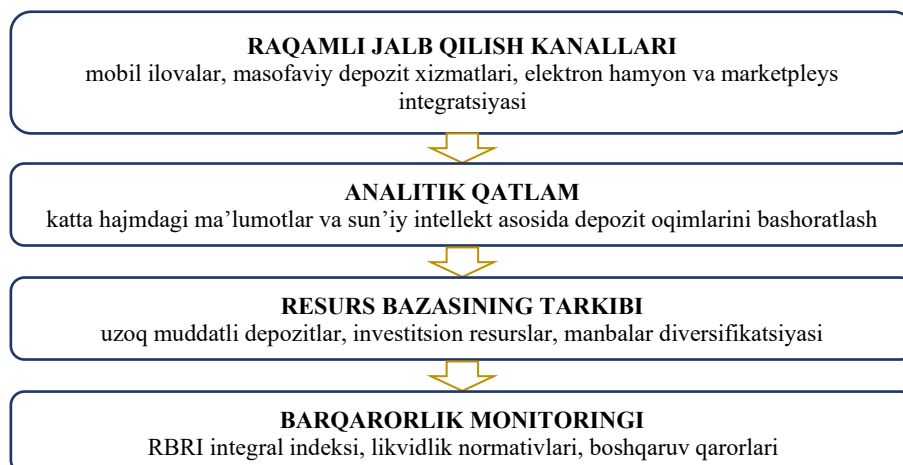
Empirik baza uch turdagi manbadan shakllantirildi: O'zbekiston Respublikasining bank sohasini rivojlantirishga oid me'yoriy hujjatlari [1], [2], Markaziy bankning rasmiy hisobot ma'lumotlari [3] hamda xalqaro tartibga soluvchi tashkilotlarning standartlari va tahliliy hisobotlari [8], [10]. Nazariy umumlashmalar retsenziyalanadigan ilmiy nashrlar asosida shakllantirildi [7].

Integral ko'rsatkichni loyihalashda kompozit indeksni tuzishning xalqaro metodikasiga tayanildi: ko'rsatkichlarni tanlash, normallashtirish, og'irlik berish va natijalarni izohlash bosqichlari ketma-ket bajarildi [16]. Ko'rsatkichlarni tanlashda to'rt talab qo'yildi - bank hisobotidan olinishi, vaqt bo'yicha qiyoslanishi, me'yoriy talablar bilan bog'lanishi va boshqaruv qarori bilan mantiqiy aloqada bo'lishi.

Mexanizmlarning amaliy natijalari "Uzsanoatqurilishbank" ATB amaliyotida sinovdan o'tkazildi; taqqoslash bazasi sifatida bankning oldingi hisobot davri ko'rsatkichlari qabul qilindi [17]. Baholash miqdoriy o'zgarishlarni qayd etish va ularni mexanizmning mazmuni bilan izohlash tarzida amalga oshirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamlashtirishning bank resurs bazasiga ta'siri to'rt kanal orqali namoyon bo'ladi. Birinchi kanal - jalb qilish kanallarining kengayishi: mobil ilovalar va fintex platformalari orqali depozit mahsulotlariga masofadan kirish imkoniyati mijozlar qamrovini oshiradi. Ikkinchi kanal - analitik qobiliyatning kuchayishi: mijozlar xulq-atvori to'g'risidagi ma'lumotlar depozit oqimlarini oldindan baholash imkonini beradi. Uchinchi kanal - investitsion mahsulotlar orqali resurslarni diversifikatsiya qilish. To'rtinchi kanal - to'lov ekotizimlari bilan integratsiya orqali kunlik qoldiqlar hajmini oshirish.

1-rasm. Raqamlashtirish sharoitida tijorat banki resurs bazasini mustahkamlash mexanizmining tuzilishi¹

¹ Manba: [7], [10], [13] manbalari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Birinchi mexanizm - mobil ilovalar va fintex platformalari yordamida masofaviy depozit xizmatlarini kengaytirish orqali jismoniy shaxslar depozitlarining bank majburiyatlari tarkibidagi ulushini 5-7 foizga oshirish. Taklif “Uzsanoatqurilishbank” ATBning 2026-yil uchun ishlab chiqilayotgan depozit siyosatiga - jismoniy shaxslardan uzoq muddatli mablag‘larni jalb qilish orqali resurslarni diversifikatsiyalash bo‘yicha moddalarga kiritildi. Bank hisob-kitoblariga ko‘ra, 2026-yilning birinchi yarim yilligida uch yildan ortiq muddatli depozitlar va emissiya qilingan qimmatli qog‘ozlar hisobiga jalb qilingan resurslar hajmi o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 15 foizgacha ortishi kutilmoqda [17]. Uzoq muddatli mablag‘lar ulushining o‘shishi barqaror moliyalashtirish koeffitsiyenti mantig‘iga muvofiq resurs bazasining sifatini yaxshilaydi [12].

Ikkinchi mexanizm - katta hajmdagi ma‘lumotlar va sun‘iy intellekt asosida mijozlar xulq-atvorini tahlil qilib, depozit oqimlarining o‘zgarishini oldindan aniqlash. Ushbu usulning bank amaliyotiga joriy etilishi natijasida likvidlik riski darajasi 2026-yil 1-yanvar holatiga o‘tgan hisobot davriga nisbatan 1,5 martagacha qisqartirildi [17]. Natija xalqaro tajriba bilan mantiqan mos keladi: raqamli kanallar orqali mablag‘lar harakati tezlashgan sharoitda chiqimlarni erta aniqlash likvidlik buferini boshqarishning asosiy vositasiga aylanadi [9]. Analitik modellarni qo‘llashda model riski va ma‘lumotlar sifati bo‘yicha nazorat tartiblarini belgilash talab etiladi [13].

Uchinchi mexanizm - raqamli investitsion xizmatlarni joriy etish orqali korporativ va chakana investorlar mablag‘larini resurslar tarkibiga jalb qilish. Amaliyotga joriy etish natijasida bankning investitsiya loyihalarini moliyalashtirishga jalb qilingan mablag‘lari hajmi o‘tgan hisobot davriga nisbatan 23 foizgacha ortdi [17]. To‘rtinchi mexanizm - elektron hamyonlar va marketpleys platformalarini bankning kunlik operatsion bazasiga integratsiya qilish; depozitlarning yillik o‘shish sur‘atini 8-10 foizga oshirishga qaratilgan ushbu taklif joriy etilgach, qisqa muddatli va nisbatan arzon resurslar hajmi 12 foizgacha o‘sdii [17]. To‘lov ekotizimlari bilan integratsiya kengayganda raqamli firibgarlik xatarlarini boshqarish tartiblarini kuchaytirish zarurati yuzaga keladi [18].

Mexanizmlarning yig‘ma samarasini o‘lchash uchun integral ko‘rsatkich - “Raqamli bank resurslari barqarorligi indeksi” (RBRI) ishlab chiqildi. Indeks besh tarkibiy ko‘rsatkichning o‘rtacha qiymati sifatida hisoblanadi:

$$RBRI = (Dk + Dm + Lk + Rd + Ir) / 5$$

bu yerda: Dk - raqamli kanallar orqali jalb qilingan mablag‘lar ulushi; Dm - uzoq muddatli depozitlar ulushi; Lk - likvidlik koeffitsiyenti; Rd - resurslar diversifikatsiyasi darajasi; Ir - investitsion resurslar ulushi. Ko‘rsatkichlar hisoblashdan oldin bir xil shkalaga keltiriladi, keyin esa og‘irliklar bo‘yicha jamlanadi; kompozit ko‘rsatkichlarni tuzishning umumiy tartibi shu ketma-ketlikni nazarda tutadi [16].

Indeksning boshqaruv qiymati uch jihatda namoyon bo‘ladi. Birinchidan, u resurs bazasining holatini yagona son bilan ifodalab, davrlararo qiyoslash imkonini beradi. Ikkinchidan, tarkibiy ko‘rsatkichlarning alohida dinamikasi barqarorlik pasayishining manbasini aniqlashga xizmat qiladi: raqamli kanallar ulushi o‘shib, uzoq muddatli depozitlar ulushi qisqarayotgan holat depozitlarning sezgirligi ortayotganidan darak

beradi [7]. Uchinchidan, indeks likvidlik normativlari bilan bog‘langani uchun uning natijalari ichki nazorat tizimiga bevosita kiritiladi [11].

1-jadval

“Raqamli bank resurslari barqarorligi indeksi” tarkibiy ko‘rsatkichlarining mazmuni va me‘yoriy asosi¹

Ko‘rsatkich	Mazmuni	Hisoblash bazasi	Me‘yoriy va uslubiy asos	Manba
Dk - raqamli kanallar ulushi	Masofaviy kanallar orqali jalb qilingan mablag‘larning umumiy jalb qilingan resurslardagi ulushi	Bankning kanallar kesimidagi boshqaruv hisoboti	Raqamli rivojlanish strategiyasi maqsadli ko‘rsatkichlari	[1], [17]
Dm - uzoq muddatli depozitlar ulushi	Bir yildan ortiq muddatli depozitlarning jami depozitlardagi ulushi	Depozitlarning muddatlilik bo‘yicha tuzilmasi	Barqaror moliyalashtirish koeffitsiyenti talablari	[12], [17]
Lk - likvidlik koeffitsiyenti	Yuqori sifatli likvid aktivlarning sof chiqimlarga nisbati	Likvidlik hisoboti ma‘lumotlari	Likvidlikni qoplash koeffitsiyenti standarti	[11]
Rd - diversifikatsiya darajasi	Resurs manbalarining konsentratsiyasini aks ettiruvchi ko‘rsatkich	Majburiyatlarning manbalar bo‘yicha tuzilmasi	Likvidlik riskini boshqarish tamoyillari	[10]
Ir - investitsion resurslar ulushi	Raqamli investitsion xizmatlar orqali jalb qilingan mablag‘lar ulushi	Investitsion mahsulotlar bo‘yicha hisobot	Bank tizimini isloh qilish strategiyasi yo‘nalishlari	[2], [17]

Xalqaro amaliyot bilan qiyoslash milliy banklarning raqamli xizmatlarni faol shakllantirish bosqichida turganini ko‘rsatadi, rivojlangan bozorlarda esa moliyaviy va nomoliyaviy xizmatlarni birlashtirgan ekotizimlar allaqachon shakllangan [14]. Ushbu farq milliy banklar uchun imkoniyat yaratadi: kech boshlangan raqamlashtirish jarayonida boshqa mamlakatlarda aniqlangan zaifliklarni oldindan hisobga olish va tegishli nazorat tartiblarini dastlabki bosqichdayoq joriy etish mumkin [8].

Tahlil natijalari uch xulosaga olib keldi. Birinchidan, raqamli kanallarni kengaytirish resurs bazasini kengaytiradi, biroq uning barqarorligini avtomatik ravishda oshirmaydi; barqarorlik depozitlarning muddatlilik tuzilmasi bilan belgilanadi [12]. Ikkinchidan, analitik texnologiyalar likvidlik riskini boshqarishning sifatini oshirish uchun eng samarali vosita hisoblanadi [9]. Uchinchidan, mexanizmlarning yig‘ma natijasini kuzatish uchun integral ko‘rsatkich zarur bo‘lib, uning tarkibi me‘yoriy talablarga bog‘langanda boshqaruv qiymati oshadi [16].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari tijorat banklari moliyaviy resurslari bazasini mustahkamlashda raqamli texnologiyalarning o‘rni tobora ortib borayotganini ko‘rsatdi. Raqamli jalb qilish kanallari, analitik qatlam, resurs tarkibi va barqarorlik monitoringi

¹ Manba: jadvalda ko‘rsatilgan manbalar asosida muallif tomonidan tuzilgan.

bo'g'inlaridan iborat mexanizm sohaviy raqamlashtirish natijalarini bank balansining sifat ko'rsatkichlari bilan bog'laydi.

Amaliy sinov natijalari mexanizmning ish qobiliyatini tasdiqladi: uzoq muddatli resurslarni jalb qilish bo'yicha kutilayotgan o'sish, likvidlik riski darajasining qisqarishi, investitsion mablag'lar hajmining kengayishi va qisqa muddatli arzon resurslar o'sishi qayd etildi [17]. Olingan natijalar xalqaro tartibga solish talablariga muvofiq keladi [10], [11], [12].

Tadqiqot asosida quyidagi takliflar shakllantirildi. Birinchidan, mobil ilovalar orqali uzoq muddatli depozit mahsulotlarini keng joriy etish va ularni rag'batlantiruvchi stavka siyosatini yuritish maqsadga muvofiq; bu depozitlarning foiz sezgirligini yumshatadi [7]. Ikkinchidan, katta hajmdagi ma'lumotlar va sun'iy intellekt texnologiyalaridan likvidlik risklarini boshqarishda foydalanishni tizimli asosga o'tkazish, model riski bo'yicha ichki nazorat tartibini belgilash tavsiya etiladi [13].

Uchinchidan, raqamli investitsion platformalarni rivojlantirish resurs manbalarini diversifikatsiya qilish imkonini kengaytiradi [2]. To'rtinchidan, elektron hamyonlar va marketpleyslar bilan integratsiyani kengaytirishda firibgarlikka qarshi nazorat vositalarini bir vaqtda kuchaytirish zarur [18]. Beshinchidan, "Raqamli bank resurslari barqarorligi indeksi"ni bank amaliyotiga joriy etib, uni choraklik boshqaruv hisobotining doimiy elementiga aylantirish tavsiya etiladi [16].

Oltinchidan, moliyaviy xizmatlar qamrovini kengaytirish bo'yicha xalqaro qiyosiy ma'lumotlardan foydalanish milliy banklarning maqsadli segmentlarini aniqlashda foydali mo'ljal beradi [4]. Keyingi tadqiqotlar uchun istiqbolli yo'nalish - indeks tarkibiy ko'rsatkichlarining og'irliklarini ekspert va statistik usullar asosida asoslash hamda uni banklar kesimida qiyosiy sinovdan o'tkazishdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son "“Raqamli O'zbekiston - 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi Farmoni. <https://lex.uz/docs/-5030957>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi PF-5992-son "2020-2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida”gi Farmoni. <https://lex.uz/docs/-4811025>
3. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Yillik hisobotlar va bank tizimi statistikasi. <https://cbu.uz/uz/>
4. World Bank. The Global Findex Database: Financial Inclusion, Digital Payments, and Resilience. - Washington, DC: World Bank. <https://www.worldbank.org/en/publication/globalfindex>
5. Лаврушин О. И. Банковское дело: учебник. - Москва: КноРус, 2021.
6. Abdullayeva Sh. Z. Bank ishi: darslik. - Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2017.
7. Koont N., Santos T., Zingales L. Destabilizing Digital “Bank Walks” // NBER Working Paper. - 2024. - No. 32601. <https://www.nber.org/papers/w32601>
8. Basel Committee on Banking Supervision. Report on the 2023 banking turmoil. - Basel: BIS, October 2023. <https://www.bis.org/bcbs/publ/d555.htm>

9. Basel Committee on Banking Supervision. The 2023 banking turmoil and liquidity risk: a progress report. - Basel: BIS, October 2024. <https://www.bis.org/bcbs/publ/d582.htm>
10. Basel Committee on Banking Supervision. Principles for Sound Liquidity Risk Management and Supervision. - Basel: BIS, 2008. <https://www.bis.org/publ/bcbs144.htm>
11. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: The Liquidity Coverage Ratio and liquidity risk monitoring tools. - Basel: BIS, 2013. <https://www.bis.org/publ/bcbs238.htm>
12. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: the net stable funding ratio. - Basel: BIS, 2014. <https://www.bis.org/bcbs/publ/d295.htm>
13. Financial Stability Board. The Financial Stability Implications of Artificial Intelligence. - Basel: FSB, November 2024. <https://www.fsb.org/2024/11/the-financial-stability-implications-of-artificial-intelligence/>
14. International Monetary Fund. Global Financial Stability Report. - Washington, DC: IMF. <https://www.imf.org/en/Publications/GFSR>
15. World Bank. World Development Report 2021: Data for Better Lives. - Washington, DC: World Bank, 2021. <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2021>
16. OECD, JRC. Handbook on Constructing Composite Indicators: Methodology and User Guide. - Paris: OECD Publishing, 2008. <https://doi.org/10.1787/9789264043466-en>
17. “Uzsanoatqurilishbank” ATB. Rasmiy ma’lumotlar va hisobotlar. <https://sqb.uz/>
18. Basel Committee on Banking Supervision. Digital fraud and banking: supervisory and financial stability implications. Discussion paper. - Basel: BIS, November 2023. <https://www.bis.org/bcbs/publ/d558.htm>

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:
Ingliz tili muharriri:
Rus tili muharriri:
Musahhih:
Sahifalovchi va dizaynerlar:

Xakimov Ziyodulla Axmadovich
Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich
Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li
Karimova Shirin Zoxid qizi
Sadikov Shoxrux Shuxratovich
Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2026-yil, avgust, 8-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: info@marketingjournal.uz
Bot: [@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)
Tel.: +998977838464, +998939266610
Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 362/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. GOCT 7.56-2002 "Seriya nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlaro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**